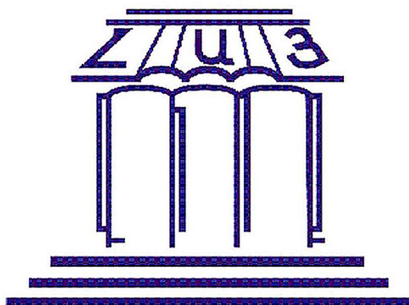

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՇԱՐ ԹԱՏՐԵՐԳԱԿԱՆ ԹԻԻ 3

ՍՊԻՏԱԿ ՏԱՓԱՏԸ
ԿԱՄ
ԱԿԱՄԱՅ ՄԱՐԶԻԿԸ

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՄԵԿ ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՎ

ԽԱՌՆ ԽՈՒՄԲԻ ՀԱՄԱՐ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵՑ

Հ. ԳԵՈՐԳ Վ. ՓԱՆԶԻԿԵԱՆ

ՄԽԻԹ. ՈՒՆՏԷ

ՎԻԵՆՆԱ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

1932

891.99

զՐ-21

891.99
օր-21

-6 NOV 2011

ՇԱՐ ԹԱՏՐԵՐԳԱԿԱՆ ԹԻԻ 3

ՍՊԻՏԱԿ ՏԱՓԱՏԸ
ԿԱՄ
ԱԿԱՄԱՅ ՄԱՐԶԻԿԸ

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՄԷԿ ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՎ

ԽԱՌՆ ԽՈՒՄԲԻ ՀԱՄԱՐ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵՑ

Հ. ԳԵՈՐԳ Վ. ՓԱՆԶԻԿԵԱՆ

ՄԽԻԹ. ՈՒԽՏԷ

Վ Ի Ե Ն Ն Ա

Մ Խ Ի Թ Ա Ր Ե Ա Ն Տ Պ Ա Ր Ա Ն

1932

ԱՆՁԻՆՔ

ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ ԱՐՇԱԿ, Հաստատու:

ԱՆԺԷԼ, Ծերունեանի որդեգիրը:

ԱՐԱՄ } Արամեան մարմնամարզի ահում-
 ՉԱԻԷՆ } բին անդամները:
 ԼԵՒՈՆ }

ՏԻԿ. ՉԱՐՈՒՀԻ, Ծերունեանի տանտիկինը:

Քանի մը մարդիկ:

ՏԵՍԱՐԱՆ

Բեմի ձախ կողմը՝ սեղան մը, բազմոց մը
 եւ մի քանի աթոռ: Աջ կողմը դուռ մը,
 որուն մէջ կը գտնուի Ծերունեան Արշակին
 ննջարանը եւ ասոր քով ալ ուրիշ դուռ մը
 սրահը տանող: Մէկ անկիւնը հանդերձա-
 կալ մը:

Չաւեշտիս քէ՛ սկզբնաւորութեան եւ քէ՛
 վերջաւորութեան նուագներուն նօքաները՝
 դաշնակի ընկերակցութեամբ, կարելի է
 ստանալ առանձին. դիմել Միտիք. գրավա-
 նառութեան:

ՉԱՐՈՒՀԻ.

Գիրուկ դանդաղաշարժ անձ մը, 50 տա-
 րեկան, տնային զգեստով եւ գոգնոցով, փո-
 շի մաքրելու լաք մը ի ձեռին եւ բանալիներ-
 քու տրցակ մը գոգնոցէն կախ ձգած՝ բեմ
 կու գայ խառնուէի սպաս բերելով:

ՆԱԽԱՆՈՒԱԳ

Ի՞նչ. կեանք է այս, ըսէ՛ք տըղաք.

Գիտցէ՛ք, ըսածս չէ՛ կատակ:

Առտու, ցերեկ եւ իրիկուն,

Ո՛չ հանգիստ կայ եւ ո՛չ քուն:

Կէսօր մահճէն կ'ելլէ հաղիւ,

Աստ, հայհոյանք անհաշիւ...:

Հիմայ նոյն իսկ Պարոն Արշակ,

Քուն կը քաշէ անուշակ:

(Խառնուէն սեղանի վրայ կը դնէ) Այնպէս
 չէ՞, ես արդէն մտքս անցուցեր էի, որ տա-
 կաւին կը քնանայ: (Աջ կողմը կ'երբայ եւ
 դուռը կը գարնէ) Պարոն Արշակ, Պարոն
 Արշակ:

ԱՐՇ. — (Ննջասեմեակէն) Կրա՞կ կայ. Ի՞նչ կայ, հէ՞:

ԶԱՐ. — Տեղ մըն ալ կրակ չկայ: Միայն պէտք էք ելլել. արդէն ժամը տասնութէն է, քնացկո՛տ:

ԱՐՇ. — (Ննջասեմեակէն) Այդպէս աղմուկ մի՛ հաներ. ես դեռ քունս չեմ առած:

ԶԱՐ. — Սակայն եւ այնպէս ելէք. քիչ յետոյ կէսօրուան կերակուրը պիտի դայ եւ դուք դեռ խաճուէնիդ չէք խմած. չո՛ւտ բրէք, կը պաղի:

ԱՐՇ. — (Ննջասեմեակէն) Կնի՛կ, խաճուէն ա՛ռ գնա, ես դեռ քառորդ մըն ալ պիտի քնանամ. զիս հանգիստ թող:

ԶԱՐ. — (Հասարակութեան) Լսեցի՞ք: Ժամը տասնութէն է եւ դեռ քառորդ մըն ալ քնանալ կ'ուզէ. այսպիսի ծոյլ մարդ երբեք չեմ տեսած կեանքիս մէջ: Խաճուէն երկու անգամ տաքացներ եմ: Ո՛վ Աստուած իմ: Զարմանալին հոն է որ այսպէս բոլոր օրը յղառկելով հանդերձ, գործերն ալ յաջող կ'երթան. հազարն հարստութիւն ունի. ուղածը կրնայ ընել: Իսկ ես զինքը երբեք չեմ կրնար գոհ ձգել, եւ դեռ յանդիմանութիւն ալ պիտի լսեմ եղեր, իբր թէ թերաւարժ,

նորեկ մէկն ըլլայի: (Խառնէն կ'առնէ) Եթէ խաճուէն երրորդ անգամ տաքցնեմ, բնականաբար, պիտի յանդիմանէ ըսելով որ համով չէ: Ամա՛ն, հոգս չէ. ա՛յլ եւս չեմ բարկանար:

ԱՆԺ. — (Մանկամարդ, գեղեցիկ աղջիկ մը տնային զգեստով, գոյնգոյն գոգնոցիկով, աջ կողմանէ) Ի՞նչ, տիկի՛ն Զարուհի, հօրեղբայրս դեռ անկողնէն չէ՞ ելած:

ԶԱՐ. — Գաղափար չունիս, Անժէ՛լս: Երեք անգամ արթնցուցեր եմ, դարձեալ չ'եւլեր անկողնէն:

ԱՆԺ. — Ձեմ կրնար ըմբռնել թէ՛ մարդ մը ի՛նչպէս կրնայ այսչափ երկայն ատեն քնանալ: Երէկ խոստացաւ ինծի որ այսօր ժամը տասնութէկին ինծի հետ պտոյտի պիտի երթայ, եւ հիմայ ճիշդ տասնութէկը քառորդ անցած է եւ տակաւին անկողինն է: Երբեք խօսքը չի պահեր եւ ես միշտ այսպէս միս մինակ կը մնամ: (Կը հառաչէ) Ո՛հ, ասիկա անտանելի կեանք է:

ԶԱՐ. — Ո՛հ, ասիկա անտանելի ըլլալէն ա՛լ աւելի է:

ԱՆԺ. — Ի՛նչպէս ուրախ գուարթ պիտի ըլլայի, եթէ արդէն իսկ ամուսնացած ըլլայի

իմ անուշիկ Արամիս հետ. անիկա իմ ամէն փառիազս պիտի կատարէր:

ԶԱՐ. — Ամուսնութեան մասին մի՛ խօսիր, Անժէլ. գիտես որ Պ. Արչակ քարասիրտ մէկն է: Մինչեւ որ անիկա իւր հաւանութիւնը տայ, տարիներ սպասելու ես: Եթէ լուսահոգի հայրդ տակաւին ապրէր, ո՛հ, այն ժամանակ ուրիշ բան կ'ըլլար:

ԱՆԺ. — Կը բաղձայի միայն գիտնալ թէ՛ հօրեղբայրս Արամիս՝ վրայ ի՛նչ պակասութիւն կը գտնէ: Լաւ եկամուտ ունի, պատուաւոր, պատկառելի տեսք ունեցող երիտասարդ մըն է եւ ակումբին մէջ ամէնէն լաւ մարդիկներէն մին:

ԶԱՐ. — Ահա՛, Անժէլս, ճիշտ ա՛յս է է արդեւք եղողը: Արամդ մարդիկ մըն է, եւ այս արդէն սարսուռ կը պատճառէ քու խնամակալիդ: Երբ Պր. Արչակ մարդանքի մասին խօսք լսէ, բարի տրամադրութիւնը իսկոյն կ'աւրուի:

ԱՆԺ. — Մի՛թէ ոճի՞ր մը կ'ըլլայ, երբ երիտասարդ մը՝ որ ամբողջ օրը պաշտօնաբանին մէջ աշխատելէն վերջը, իրիկունը, քանի մը ժամ ակումբը երթայ, եւ իւր մարմինը մարզանքով զօրացնէ:

ԶԱՐ. — Այո՛, Անժէլ, մարդանքն է՛ եւ կը մնայ մի՛շտ օգտակար բան մը. սակայն Պր. Արչակ ասոր խօսքը բացարձակապէս չ'ուզեր լսել:

ԱՆԺ. — Բայց ինչո՞ւ համար չ'ուզեր:

ԶԱՐ. — Որովհետեւ չափազանց հանգրստասէր եւ մաղասային է: Դուն արդէն գիտես թէ՛ աշխարհք կործանելու ալ ըլլայ, անոր հոգը չէ: Ան կ'ըսէ. «Թ՛քնեմ ամէն մարդանքին վրայ». եւ դժբախտաբար չենք կրնար բան մը րնել:

ԱՆԺ. — Ես չեմ ըմբռներ թէ՛ ի՛նչպէս մարդս այսպիսի այլանդա՛կ կարծիքներ կրնայ ունենալ: Տասնուհինգ օր առաջ Արամդիս մարմնամարդի հրապարակային հրահանգներու հրաւիրած էր եւ պէտք եմ ըսել որ չափազանց հաւնեցայ: Երբ մարդիկները կարդաւ կը քալէին, ձիգ սպիտակ տափառով եւ...

ԶԱՐ. — (Ընդմիջելով) Աստուծոյ սիրոյն համար, Անժէլ, սպիտակ տափառի մասին այսպէս բարձր ձայնով մի՛ խօսիր. եթէ Պր. Արչակ լսէ, դեհ ողջ ողջ կ'ուտէ:

ԱՆԺ. — Բայց անըմբռնելի է ասիկա. ինչո՞ւ սպիտակ տափառը չի սիրեր: Ինչո՞ւ սպիտակ տափառը ջիղերուն կը դպչի:

ԶԱՐ. — Սպիտակ տափառի վրայ ո՛չ լսել կ'ուզէ եւ ո՛չ ալ տեսնել:

ԱՆԺ. — Ասիկա իրապէս ծիծաղելի կը դառնեմ:

ԶԱՐ. — Այո՛, բայց այս այսպէս է: Ահա քեզի պատմեմ եղելութիւնը: Գրեթէ տասը տարի առաջ գեղապահաւորն շունը անոր սպիտակ, գեղեցիկ, կիրակի օրուան տափառը վերէն վար պատուեց. եւ ահա այն ժամանակէն ի վեր անոր սպիտակ տափառի հանդէպ ունեցած նախասիրութիւնը մի անգամ ընդ միշտ ատելութեան փոխուեցաւ: (Խափուէն կ'առնէ) Խնդրեմ, Անժէլս, մի՛ նեղանար, ստիպուած եմ խոհանոց երթալու, ապա թէ ոչ կէսօրուան ճաշը պատրաստ չ'ըլլար, եւ Պր. Արշակ դարձեալ յանդիմանելու պատճառ մը կ'ունենայ: (Կ'երթայ)

ԱՆԺ. — (Առանձին) Ա՛խ, ես խեղճ, գժբախտ արարածս: (Թաշկինակը կ'առնէ եւ կու լայ) Այսպիսի զգուշի հօրեղբայր մը: (Կը սպառնայ Արշակի դրան) Սպիտակ տափառ չի կրնար տանիլ, մարդիկ չի կրնար տանիլ, վերջ ի վերջոյ Արամս ալ չի կրնար տանիլ: Ո՛հ, այս զարհուրելի բան է, իմ բարի եւ սիրելի Արամս:

ԱՐԱՄ. — (Աշխոյժ պատանի մը, շուրջ 20 տարեկան, մարդիկի զգեստով, մէջտեղէն) Բարեւ, հրեշտակս:

ԱՆԺ. — (Լալով) Բարեւ, Արամս:

ԱՐԱՄ. — Ի՞նչ ունիս, սրտիս հատորը: Ի՞նչ. կու լա՞ս:

ԱՆԺ. — Ա՛խ, Արամ, խնամակալս չի կրնար սպիտակ տափառ մը հանդուրժել, եւ ոչ մարդիկ եւ ոչ ալ զքեզ. այս զարհուրելի բան է:

ԱՐԱՄ. — Հանդարտէ՛, սիրելիս, մի՛ լար. միայն հանդարտութեամբ պատմէ թէ՛ ի՞նչ պատահած է:

ԱՆԺ. — Մեր տանտիկինը քիչ մը առաջ կ'ըսէր թէ՛ հօրեղբայրս թշնամի է մարդիկէն:

ԱՐԱՄ. — Ահա՛, ես ալ կը կարծէի թէ մեծ բան մը պատահեր է: Տակաւին չատ մարդիկ կան, որոնք մարմնամարդի հակառակ են, սակայն ասիկա անսովոր բան մը չէ:

ԱՆԺ. — Ո՛հ, ես չատ կը վախնամ. որովհետեւ դուն ալ մարդիկ ես: Երբ դուն ձեռքս ուղես հօրեղբորմէս, ի՞նչ պիտի ըլլայ այն ատեն: Եւ բաց աստի սպիտակ տափառ կը կրես, որուն հօրեղբայրս չի կրնար

հանդուրժել: Ա՛խ, միջոց մը, հնարք մը
գիտնայինք ասոր առջեւ առնելու:

ԱՐԱՄ. — Աւելորդ տեղ կը յուզուիս, սի-
րելիս: Ամէն բանէ առաջ խնամակալը պէտք
ենք համոզել, որ մարդիկ մըն ալ շատ լաւ
կերպով կընայ անոր փեսայ ըլլալ, այնպէս
չէ՞:

Անծ. — Սակայն չի համոզուիր:

ԱՐԱՄ. — Երբ անուշութեամբ չյաջո-
ղինք, այն ատեն հնարքի մը կը գիմենք:

Անծ. — Ի՞նչ կ'ուզես ըսել:

ԱՐԱՄ. — Պէտք ենք քիչ մը կատակեր-
դուծիւն խաղալ եւ այնպէս մը ընել որ հո-
րեղբայրդ ստիպուի տեղի տալու: Երբ ամէն
բան կը յաջողի, քիչ մըն ալ առաջ կ'եր-
թանք, մինչեւ որ ինքն ալ մարդանքէն ա-
խորժի:

Անծ. — Շատ հետաքրքիր եմ իմանալու
թէ՛ ի՞նչպէս պիտի ընես:

ԱՐԱՄ. — Շատ պարզ կերպով: Միայն
թէ դուն ալ ինծի պիտի օգնես, եթէ կ'ուզես
որ գործը յաջողի: Կ'ուզե՞ս:

Անծ. — Շատ սիրով, բաւական է որ
շատ բան չպահանջես ինծմէ:

ԱՐԱՄ. — Բնաւ: Ուրեմն մի՛տ գիր. հի-
մայ այս ժամուս ո՞ւր է հօրեղբայրդ:

Անծ. — Տակաւին կը քնանայ:

ԱՐԱՄ. — Ըսել է թէ անկողնէն ելլելու
ա՛լ ատենն է:

Անծ. — Այո՛, այլ եւս երկայն չի տեւեր:

ԱՐԱՄ. — Շատ լաւ: Ելլելէն ետքը, դուն
ճարտարութեամբ մը խօսքը հոն բեր, իբր
թէ այնչափ շատ քնանալով եւ ուտելով պիտի
հիւանդանայ, եւ թէ շատ լաւ պիտի ըլլայ,
եթէ անգամ մը բժիշկին խորհուրդ հարցնէ:
Ըսածս լաւ հասկցա՞ր:

Անծ. — Կատարելապէս:

ԱՐԱՄ. — Հօրեղբորդ կը պատմես որ
անցեալ շաբաթ գէշ երազ մը տեսած ես. իբր
թէ անոր ստամոքսը դարձած ըլլայ եւ ասոր
հետեւանքով մեռած:

Անծ. — Ուրեմն սո՞ւտ պիտի խօսիմ,
Արամ:

ԱՐԱՄ. — Ասիկա անգնաս սուտ մըն է,
հոգ մի՛ ըներ: Հօրեղբայրդ պիտի վախնայ
եւ վերջապէս պիտի հաւանի որ բժիշկ մը
կանչուի:

Անծ. — Այն ատեն ո՞ր բժիշկին գիմելու
եմ:

ԱՐԱՄ. — Ինծի, Անժէլ:

Անծ. — Քեզի՞. բայց դուն բժիշկ չես:

ԱՐԱՄ. — Ճիշդ է. բայց ես կրնամ ծրարտեալ հազուստով շատ ճարտարութեամբ իբր բժիշկ ներկայանալ: Մեր մարդիկներու աղումբին մէջ ստէյլ թատերական ներկայացումներու մասնակցելով՝ հարկաւոր եղած վարժութիւնը ստացած եմ եւ պիտի փորձեմ իբր բժիշկ հօրեղբայրդ նեղ խօթելու:

ԱՆԺ. — Եւ եթէ հօրեղբայրս իմանայ որ այս ամէնը խեղկատակութիւն մըն է, այն ատեն ի՞նչ պիտի ընենք:

ԱՐԱՄ. — Այն ժամանակ ամէն բան ե՛ս վրաս կ'առնեմ. ե՛ս եմ պատասխանատուն այս դործին մէջ:

ԱՆԺ. — Այս ամէնը լաւ է, Արամ, բայց ես միշտ կը վախնամ:

ԱՐԱՄ. — Դուն ամենեւին պէտք չես վախնալ, պէտք ես վրաս վստահութիւն ունենալ: Ուրեմն դուն քու դերդ լաւ կատարէ, ես քեզի վարը Մեղրնեան բարեկամիս քով կը սպասեմ:

ԱՆԺ. — Ծխավաճառի՞ն խանութին մէջ:

ԱՐԱՄ. — Այո՛. մնաս բարով եւ վրաս վստահութիւն ունեցիր: Ազնիւ մարմնամարդը պիտի յաղթանակէ եւ պէտք է որ յաղթանակէ: (Կը մեկնի)

ԱՆԺ. — Ըստ ինքեան ըրածս լաւ բան մը չէ: Սակայն ասով բարի բան մը միայն կը հետապնդենք, այսինքն զիրար սիրող զոյգ մը միացնել եւ մարդիկի թշնամւոյ մը միտքը լուսաւորել:

ԶԱՐ. — (Խառնուելով ներս կը մտնէ) Տաւառն չէ՞ արթնցած:

ԱՆԺ. — Դեռ ոչ:

ԶԱՐ. — (Կատրած՝ խառնուելու սեղանին վրայ կը դնէ) Ա՛լ ինչ որ կ'ուզէ թող ըլլայ: (Դեպ ի դուռ կ'երթայ, կը գարնէ) Պր. Արշակ, Պ. Արշակ:

ԱՐՇ. — (Ննջասեմեակէն) Ի՞նչ կայ գարձեալ:

ԶԱՐ. — Ելէք, կէսօր է, շուտ:

ԱՐՇ. — Հա՛, կ'ելլեմ, հա՛:

ԶԱՐ. — Վե՛րջապէս կ'ելլէ:

ԱՐՇ. — (Իբր 50նոց մը, լեցուն երեսով, լաւագոյն եւս խոշոր փորով, իւր դերին մէջ անմարակ եւ պաղարիւն, գիշերնոցով եւ մուշտակէ շղուականով) Զարհուրելի մարդիկ էք ամէնքնիդ ալ, եւ ոչ իսկ կը թողուք որ մարդս գիշերային հանգիստը վայելէ:

ԶԱՐ. — Սակայն ներեցէ՛ք, միա՞յն գիշերային հանգիստ: Հիմայ կէսօրուան տասն

ուերկուքն է եւ երէկ իրիկուն արդէն ժամը ութին պառկեցաք: Այս ժամանակամիջոցին մէջ ես երեք անգամ քունս կրնայի առնել: Շուտով խահուէնիդ խմեցէք, ապա թէ ոչ ետքէն կէսօրուան ճաշը դարձեալ համով չի գար:

ԱՐՇ. — (Խահուէին համը կը նայի) Դարձեալ ի՞նչ եփած ես. ասիկա սո՞ւրճ է, զզուելի բան է:

ԶԱՐ. — Ասիկա զարմանալու բա՞ն է, երբ արդէն երեք անգամ տաքցուցած եմ:

ԱՆԺ. — Արդեօք ուրիշ բան խմել կ'ուզե՞ս, հօրեղբայր:

ԱՐՇ. — Թո՛ղ, փոքրիկս, աս ալ կը խմեմ, ապա թէ ոչ մեր վհուկը աղմուկ կը հանէ: (Կը խմէ) Գրօ՛ղը տանի. ամենեւին ախորժակ չունիմ, բան մը համով չի գար. ո՛հ, ցաւալի է այս:

ԶԱՐ. — Այո՛, ցաւալին ա՛յն է որ մինչեւ ժամը տասնուերկու կը քնանաք, ապա կէսօրուան ճաշը կ'ուտէք եւ դարձեալ կը քնանաք, ուրեմն ի՞նչպէս ախորժակ պիտի ունենաք:

ԱՐՇ. — (Բարկացած սեղանին կը գար-

նէ) է՛, է՛, ա՛լ բաւական է, բերանդ դոցէ՛, մարդը խելագար կ'ընես:

ԶԱՐ. — Աւելի լաւ է բան մը չըսել. սա-կայն ինչ որ կ'ուզէք՝ ըսէք. անկարգութիւնը անկարգութիւն է: (Մէկ կողմը կը փաշուի) Բայց քթին լաւ մը դարկի: (Կ'երթայ)

ԱՐՇ. — Ըսել է թէ Զարուհին մեծ գիտնական մըն է եղեր. սատանա՛ն տանի զինքը:

ԱՆԺ. — Սակայն իրաւունք ունի, հօրեղբայրս. չես կրնար երբեք ինք զինքդ առողջ զգալ, երբ մաքուր օդ ամենեւին չես առներ. ամբողջ օրը միայն ուտելով, խմելով եւ քնանալով կ'անցընես. ասիկա կեանք չէ՛:

ԱՐՇ. — Կեանք չէ՞, կ'ըսես. հասաւ ամբողջ օրն ի՞նչ ընեմ:

ԱՆԺ. — Հօրեղբայր, ես ... (յանկարծ կը կեմայ)

ԱՐՇ. — Է՛, ի՞նչ ունիս լեզուիդ վրայ. ըսէ՛ տեսնեմ:

ԱՆԺ. — Ամենեւին չէի ուզեր քեզի ըսել: Ա՛խ, քու վրադ չառա՞գէ՜ երազ մը տեսայ անցած գիշեր: (Մէկ կողմը կը փաշուի) Երանի՛ թէ ըսած լմացուցած ըլլայի:

ԱՐՇ. — Ո՛հ, երազ, մերազ. ես ասոնց ամենեւին նշանակութիւն չեմ տար:

ԱՆԺ. — Երազ տեսայ որ դուն չափազանց շատ կերած ըլլաս, եւ ասոր հետեւութեամբ ստամոքսդ դարձած: (Հօրեղբօր երեսը կը շոյէ) Ա՛ր, խեղճ հօրեղբայրս:

ԱՐՇ. — Ստամոքսս դարձա՛ծ, հա՛, հա՛, հա՛. ինք զինքդ ծիծաղելի մ'ընել, Անժէլ. հա՛, հա՛, հա՛. ստամոքսս դարձած է եղեր:

ԱՆԺ. — Սակայն միշտ լաւ է, եթէ անդամ մը բժիշկին հարցնենք, ես քու մասիդ շատ մտաւորնջ եմ:

ԱՐՇ. — Խե՛նթ ես, աղջիկս. հիմայ քու երազիդ պատճառաւ բժիշկի՞ն պիտի երթամ եղեր. ան ալ շատ մը դեղեր, սպեղանիներ պիտի տայ. ո՛չ, ո՛չ, խօսքն անգամ չեմ ուզեր լսել:

ԱՆԺ. — Հօրեղբա՛յրս, պէտք չունիս դեղ կամ սպեղանի առնելու. պարզապէս անդամ մը՝ ինք զինքդ քննել տուր, եթէ ինք զինքդ լաւ չես զգար: Գոնէ կ'իմանաս թէ ի՛նչ է հիւանդութիւնդ:

ԱՐՇ. — Ես ամենեւին հիւանդութիւն չունիմ. միայն դժուարաւ չունջ կ'առնեմ,

այն ալ անտարակոյս անկէ է որ երթալով կը գիրնամ, ուրիշ ոչինչ: Սակայն փաստ մըն ալ չ'ըներ կարծեմ, եթէ անգամ մը բժիշկին հարցուէր:

ԱՆԺ. — Եթէ կ'ուզես, բժիշկը հետս կը բերեմ: Հիմայ բարեկամութեան տունը պիտի երթամ ասեղնադործութեան օրինակ մը բերելու համար, որով արդէն բժիշկի տան առջեւն պիտի անցնիմ:

ԱՐՇ. — Ի՞նչ մէկէն ի մէկ այսչափ կ'աճապարես... է՛հ, անտարբեր բան է ըստ իս. եթէ կը կարծես թէ օգտակար է, բե՛ր նայիմ սա բժիշկդ:

ԱՆԺ. — (Դուրս ելլելու կը պատրաստուի) Շատ պիտի օգնէ քեզի, հօրեղբայրս. միայն թէ ամենեւին հող մի՛ ըներ: Մնաս բարով (ձեռք կու տայ) անմիջապէս կը վերադառնամ: (Կ'երթայ)

ԱՐՇ. — Բարեւ աղջիկ մըն է Անժէլը: Թո՛ղ այս անգամ անոր կամքը կատարենք, որովհետեւ միշտ բարիքս կ'ուզէ:

ՋԱՐ. — Անկողինը պատրաստ է, հիմայ կընաք երկայն ատեն նորէն պառկիլ:

ԱՐՇ. — Օ՛գ, զիս հանդարտ թող. քեզի

29717-61

հետ կռիւ ընելու ամենեւին բաղձանք չու-
նիմ:

ԶԱՐ. — Զձեզ բնաւ բարկացնել չեմ ու-
զեր. եւ ինչո՞ւ բարկացնեմ. զիտէք արդէն
թէ տասնուերկու տարի է որ Զեզի իբրեւ
տանտիկին կը ծառայեմ: Եթէ իրարու հետ
ամուսնացած ըլլայինք, այն ժամանակ ամէն
բան այլազգ պիտի ըլլար: Զձեզ այնպիսի
կեանքի մը վարժեցուցած պիտի ըլլայի,
որմէ շատ պիտի ախորժէիք:

ԱՐՇ. — Ամուսնութեան մասին ինծի հետ
մի խօսիր. մարդս այսպէս ալ շատ լաւ կ'ա-
պրի:

ԶԱՐ. — Շատ լա՞ւ...: Այնպէ՞ս...: Քիչ
յետոյ ձեր ճարպին մէջ պիտի մեռնիք: Դուք
երբեք զոհ չէք ըլլար. եւ Անժէլ, խեղճ աղ-
ջիկը, այն ալ կ'ուզէ իրեն բոյն մը շինել, եւ
հազիւ մարդու երես կը տեսնէ քսան տարե-
կան ըլլալով հանդերձ:

ԱՐՇ. — Այս բաներու վրայ չեմ ուզեր
որ ինծի հետ խօսիս, եւ քեզի ալ չի վերա-
բերիր, հասկցա՞ր:

ԶԱՐ. — Սակայն իրաւունքը իրաւունք
պէտք է մնալ, ուղածնիդ կրնաք ըսել. զեռ
կը համոզուիք: (Կ'երթայ)

ԱՐՇ. — (Առանձին) Աւելի լաւ էր քովս
տասը էրիկ մարդ ունենայի, քան թէ այս-
պիսի կին մը, որ մարդու գլխուն երկար եր-
կա՛ր քարոզներ կը կարգայ: (Թաշկինակը
կ'առնէ եւ փակատը կը սրբէ) Շատ տաքցեր
եմ: (Դուռը կը զարնուի) Է՛, ո՛վ է ասիկա:
Բա՛ց:

ԱՐԱՄ. — (Ծպտուած, երկայն վերաբ-
կումով, ակնոցով, պիտով եւ մօրուքով եւ
կեղծ ձայնով) Բարեւ, Պր. Արշակ Ծերու-
նեան:

ԱՐՇ. — Բարեւ: Որո՞ւն հետ արդեօք
պատիւն ունիմ խօսելու:

ԱՐԱՄ. — Դոկտոր Ոսկորբեկեան է ա-
նունս. ձեր օրիորդ աղջիկն զիս կանչեց զձեզ
քննելու համար:

ԱՐՇ. — Այնչափ ստիպողական չէր. սա-
կայն քանի որ հո՞ս եկած էք, շատ լաւ:

ԱՐԱՄ. — Շնորհակալ եմ, Պր. Արշակ:
(Այս միջոցիս վերաբկումն ու գլխարկը ձոր-
ձակալէն կը կախէ) Թոյլ կու տա՞ք ինձ, ան-
դամ մը ձեր երակին զարկը նայիլ:

ԱՐՇ. — Եթէ ուղածնիդ այս է, ահաւա-
սիկ: (Զալս քեւը կ'երկնցնէ)

ԱՐԱՄ. — (Գրպանի ժամացոյցը հանե-

լով՝ Արշակին դաստակը կը բռնէ) Երակի զարկը շատ դանդաղ է, շատ դանդաղ:

ԱՐՇ. — Կատակ մի՛ ընէք, խնդրեմ դու՛տոր:

ԱՐԱՄ. — Իրապէս, բոլորովին անկանոն է. խնդրեմ, լեզունիդ ցուցնէիք:

ԱՐՇ. — (Լեզուն կը ցուցնէ)

ԱՐԱՄ. — Շատ աղտոտ, եւ չափազանց աղտոտ:

ԱՐՇ. — Կարելի է, զոկոտոր, որովհետեւ երէկ իրիկուն կարող քո՛ւսած հաց կերայ. եւ այս առտու ալ մածուն կերայ:

ԱՐԱՄ. — Սիրտն ալ քննենք հիմայ: (Արշակին կուրծքին ձախ կողմին վրայ ակնոյն կը դնէ) Բոլորովին անկանոն է զարկը. քե՛զ մը ետքը բոլորովին պիտի դադրի:

ԱՐՇ. — (Վեր կը ցատկէ) Ա՛լ բաւական է, զիս սաբսափի՞ մատնել կ'ուզէք:

ԱՐԱՄ. — Պարոն Արշակ, դուք հիւանդ էք եւ շատ ծանր հիւանդ: Եթէ տակաւին 15 օր կարենաք ապրիլ, բախտաւոր էք:

ԱՐՇ. — (Ապշած կը կենայ) Միայն 15 օր. աւա՛ղ դրամներս, խե՛ղճ Անժէլս, 15 օրուան կեանք ունիմ:

ԱՐԱՄ. — Ամէնէն սաստիկ կերպով ձեր

սիրտը ճարպ կապած է եւ ստամոքսը շատ ուտելէն՝ ձախ կողմէն ալ կողմը դարձած է եւ այս ձեղի համար մահաբեր, մահառիթ է: Սակայն ես դձեղ պիտի բուժեմ:

ԱՐՇ. — Այն ժամանակ Անժէլս ճիշդ երազ տեսեր է եղեր: Միայն թէ, խնդրեմ, զոկոտոր, դեղ չեմ ուզեր:

ԱՐԱՄ. — Ամենեւին. ես լաւազոյն միջոց մը ունիմ, եւ այս է՝ շարժում, որպէս զի ստամոքսը վերստին ճիշդ իւր տեղը դառնայ եւ սիրտը ճարպէն ազատի: Պէտք էք շարժում ընել:

ԱՐՇ. — Փա՞յտ արդեօք պէտք եմ սղոցել, բայց զոկոտոր, բացարձակապէս չեմ կրնար:

ԱՐԱՄ. — Ո՛չ, ո՛չ, փայտ սղոցելու պէտք չունիք:

ԱՐՇ. — Այն ժամանակ ինքնաշարժ մը կը գնեմ, եւ ասով շարժում ըրած կ'ըլլամ:

ԱՐԱՄ. — Ասիկա ամենեւին արժէք չունի. ինքնաշարժը միայն կը շարժի եւ ո՛չ թէ դուք:

ԱՐՇ. — (Պոռալով) Տէ՛ր ողորմեա. ի՞նչ ընելու եմ արդեօք:

ԱՐԱՄ. — (Շատ հանդարտ) Եթէ այդ-

պէս յուզուիք, բացարձակապէս չեմ կրնար ձեզի օգտակար ըլլալ եւ գիտցէք, երեք օրուան մէջ արդէն մեռած կ'ըլլաք: Մնաք բարով: (Երթալ կ'ուզէ)

ԱՐՇ. — (Ետեւէն կը վազէ եւ վերաբերուէն կը բռնէ) Բարի դուկտորս, ամէն բան կ'ընեմ, միայն մի՛ թողուք զիս որ մեռնիմ:

ԱՐԱՄ. — Ուստի անգամ մըն ալ կ'ըսեմ. անպատճառ պէտք է ձեզի մարմնոյ շարժում, քալել, ցատկել. կարճ խօսելով՝ մարմնամարդ: Յարատեւութեամբ մարմնամարդ պիտի ընէք, այն ատեն կամաց կամաց կ'առողջանաք:

ԱՐՇ. — (Զարիւրած) Ի՞նչ պէտք եմ ընել. մարդա՞նք: Ես չեմ գիտեր մարդանք ընել, առաջին անգամին արդէն պիտի ջախջախեմ ոսկրներս:

ԱՐԱՄ. — Այն ատեն ուղածնիդ ըրէք: (Երթալ կ'ուզէ)

ԱՐՇ. — (Զինքը կը կեցնէ) Սպասեցէ՛ք, դուկտոր՝ կեցէ՛ք, թերեւս կարենանք զիւրար դռնել:

ԱՐԱՄ. — (Ժամացոյցը կը հանէ եւ գլխարկն ու վերաբերուն կ'առնէ ձորձակալէն) Ես ա՛յլ եւս ժամանակ չունիմ, հիմայ

իմ բուժարանէս երկու պատանի կը ղրկեմ, որոնք իմ ցուցուցած եղանակիս համաձայն ձեզի հետ մարդանք ու շարժում պիտի ընեն: Եթէ այս պատանիներուն կամքին համաձայն չվարուիք, ասոնք ալ կ'երթան եւ երեք օրէն ձեր թաղման կու գան. մնաք բարով: (Կ'երթայ)

ԱՐՇ. — (Կը կանգէ բարձրաձայն) Դուկտոր, դուկտոր:

ԱՐԱՄ. — (Բեմի ետեւէն) Ա՛լ ժամանակ չունիմ:

ԱՐՇ. — Ըսել է որ մարդանք պէտք եմ ընել. Աստուա՛ծ իմ: (Աթոռի մը վրայ կ'իյնայ) Ասիկա մահ է ինծի համար:

ԶԱՐ. — (Աջ կողմանէ) Օհօ՛, հոս բուրրովին լուռութիւն կը տիրէ: Ո՞ւր է Պարոն Արչակ: Ո՞հ, հոն չնչապառ ինկեր է: (Արչակին քովը կ'երթայ) Ի՞նչ ունիք, Պարոն Արչակ:

ԱՐՇ. — Իմ աղնիւ Զարուհիս, դուկտորը ճիշդ քիչ մը առաջ հոս էր: Գիտե՞ս, ի՞նչ ըսաւ:

ԶԱՐ. — Ո՛չ, չեմ գիտեր. ի՞նչ ըսաւ:

ԱՐՇ. — Սիրտս ճարպ կապած է եղեր եւ ստամոքսս ալ դարձած:

ԶԱՐ. — Այսպէ՛ս. հիմայ ի՞նչ պիտի ընենք:

ԱՐՇ. — Շարժում պէտք եմ եղեր ընել, մարմնամարդ պէտք եմ եղեր ընել, մարմնամարդ: Դոկտորը երկու պատանի պիտի զրկէ, եւ ինչ որ ընեն անոնք առջեւս, ես ալ նոյնը պիտի ընեմ. ապա թէ ոչ կը մեռնիմ եղեր:

ԱՆԺ. — (Ներս մտնելով) Է՛յ, սիրելի հօրեղբայրս, Պր. բժիշկը եկա՞ւ:

ԱՐՇ. — Անտարակոյս, Անժէլ. երանի՛ր թէ զրկած չըլլայիր:

ԱՆԺ. — Բայց, հօրեղբայր, դո՛ւն էիր ուղղը:

ԶԱՐ. — Պարոն Արչակ, բժիշկը վերջ ի վերջոյ ձեր բարեքը կ'ուղէ. մի՛ վախճաք, մենք ուշադիր կ'ըլլանք որ ձեզի չարիք մը չպատահի:

ԱՆԺ. — Մենք արթուն կը սպասենք, հօրեղբայր, միայն քաջութիւն ունեցիր: (Երկուքն ալ կ'երթան)

ԱՐՇ. — (Առանձին) Ա՛խ, ի՛նչ աղէկ կ'ըլլար, սա անճոռնի մարմնամարդը վերջացած ըլլար: (Դուռը կը գարնուի) Ահա կու գան իմ դահիճներս: Բացէ՛ք:

ԶԱԻԷՆ Եւ ԼԵԻՈՆ. — (Մարմնամարդի

զգեստով, սպիտակ տափատով եւն, ներս կը մտնեն) Բարեւ, Պարոն Արչակ: (Լեւոն քեւին տակ ծրար մը ունի, որուն մէջ սպիտակ տափատ մը կայ)

ԱՐՇ. — (Սեղանին ետեւը կը պահուրտի) Օգնութի՛ւն, օգնութի՛ւն:

ԶԱԻԷՆ. — Ի՞նչ օգնութիւն կը պոռաք, Պարոն Արչակ: Մենք ձեզի բան մը չենք ըներ:

ԱՐՇ. — Սպիտակ տափատը հանեցէ՛ք, չուտով, ես չեմ կրնար զանիկա տեսնել. տափատը հանեցէ՛ք:

ԼԵԻՈՆ. — Դժբախտարար չենք կրնար հանել, Պարոն Արչակ, բժիշկ Ոսկորբեկեան զմեզ այսպէս հոս զրկեց եւ մենք պէտք ենք հնազանդիլ: (Զաւէն եւ Լեւոն քիկնոցակն ու գլխարկը ձորձակալէն կը կախեն)

ԶԱԻԷՆ. — Ուրեմն աճապարելու ենք. Պարոն Արչակ, պէտք ենք դարմանումը սկսիլ:

ԱՐՇ. — Ի՞նչ պիտի ընեմ:

ԼԵԻՈՆ. — Հիմայ անմիջապէս կը տեսնէք: Նախ եւ առաջ գիշերնոցը հանեցէ՛ք:

ԱՐՇ. — Ո՛չ, ասիկա չեմ ըներ. կը մտիմ:

ԶԱԻԷՆ. — Ո՛հ, կը մտի՞ք, պարա՛պ

խօսք: (Բռնութեամբ գիշերնոցը կը հանէ) Վա՛ր առէք, հանեցէ՛ք, այս ալ դարձանու- մին մէջն է:

ԼԵՒՈՆ. — (Իւր բերած ծրարը կը բանայ եւ սպիտակ տափառը դուրս կը հանէ, որ Արշակին շատ կարն կու գայ) Հիմայ չուտով այս տափառը հագէք:

ԱՐՇ. — Ի՞նչ. խենթեցե՞ր էք: (Սեղա- նին վրայ կը ցատկէ) Ասիկա բնաւ չ'ըլլար. ես ամենեւին սպիտակ տափառ չեմ հագնիր:

ԶԱԻԷՆ. — Շուտ ըրէք, ապա թէ ոչ երեք օրէն մեռած էք:

ԱՐՇ. — (Լալու ձայնով) Ի՛մ տափառովս ալ կրնամ մարմնամարդ ընել: (Կամացուկ մը տեղանէն վար կ'իջնայ)

ԼԵՒՈՆ. — Ո՛հ, պէտք է որ սպիտակ տափառ ըլլայ, չուտ հագէք:

ԱՐՇ. — Բայց տափառս հոս չեմ կրնար հանել, կ'ամջնամ:

ԶԱԻԷՆ. — Ամենեւին պէտք չունիք հա- նելու. սպիտակ տափառը ձերինին վրայէն կը հագնիք:

ԼԵՒՈՆ. — Միայն թէ չուտ, մենք ժա- մանակ չունինք:

ԱՐՇ. — Շատ լաւ, հա՛. ձեր ըսածը ըլ-

լայ: (Սպիտակ տափառն իւր տափառին վրայէն կը հանգնի) Ո՛հ, ասիկա տանջանք է: Շատ ալ կարճ է:

ԶԱԻԷՆ. — Ա՛յսպէս պէտք է ըլլալ. ա- սիկա նորաձեւ տափառ է:

ԼԵՒՈՆ. — Ուշադրութի՛ւն: Լուսթի՛ւն:

ԱՐՇ. — Այսպէս մի՛ պոռաք երեսին:

ԶԱԻԷՆ. — Հանգի՛ստ: Կուրծքը դուրս: Փորը ներս: (Արշակին փորը ներս կը հրէ)

ԱՐՇ. — Ո՛ւֆ, փորս այսպէս մի՛ հրէք:

ԶԱԻԷՆ. — Պէտք է այսպէս ներս հրել, դարձեալ իւր տեղը կը դառնայ, մի՛ վախ- նաք:

ԼԵՒՈՆ. — Երկու թեւերը կողմնակի դէպ ի վեր:

ԱՐՇ. — (Կ'ընէ)

ԶԱԻԷՆ. — Ծունկերը ծռեցէք:

ԱՐՇ. — (Քանի մը անգամ ծունկերը կը ծռէ, վերջապէս հաւասարակշռութիւնը կոր- սրնցնելով կ'իջնայ) Ա՛լ չափը կ'անցնի. համ- բերութիւնս ա՛լ կը հատնի. քիչ փնայ ու- կորներս պիտի ջախջախէի:

ԼԵՒՈՆ. — Վնաս չունի, Պարոն. էա- կանն ա՛յն է որ ճարպը սրտէն իջնայ: Հիմայ կարգը եկաւ գործիքով մարզանքի: Նախ եւ

առաջ առարկայի մը վրայէն ցատկէլ: (Աքոռ մը առջեւը կը դնէ) Աթոռի յենարանի վրայէն ցատկէլ: (Կը ցատկէ Արշակին ցուցնելու համար) Օհն անդր, շուտ. Պարոն Արշակ, ցատկեցէք:

ԱՐՇ. — Ա՛լ ասիկա չեմ կրնար ընել:

ԶԱԽԷՆ. — Յատկեցէք, ապա թէ ոչ բժիշկը կը կանչենք:

ԱՐՇ. — Խնդրեմ, բժիշկը մի՛ կանչէք, կը ցատկեմ: (Աքոռի յենարանի վրայէն կը ցատկէ) Ա՛խ, փորս:

ԼԵՒՈՆ. — Շուտով, անգամ մըն ալ:

ԱՐՇ. — Խեղկատակութիւնը մէկզի: Ա՛լ չափը անցաւ. ա՛յլ եւս չեմ ընէր. ո՛չ, ո՛չ, ո՛չ:

ԶԱԽԷՆ. — Լաւ, առաջին անգամուան համար այսչափը բաւական է, Պարոն Արշակ: Ամէն օր կէս ժամ հոս պիտի դանք եւ միասին մարդանք պիտի ընենք եւ այս կերպով վերստին պիտի առողջանաք:

ԱՐՇ. — Ո՛չ, այս չ'ըլլար: Այն ժամանակ տանտիկինս գլուխս կ'ուտէ:

ԼԵՒՈՆ. — Լաւ. ձեզի ուրիշ առաջարկութիւն մը կ'ընենք: Ամէն երեքշաբթի եւ ուրբաթ իրիկուն մեր մարմնամարդարանը

կու գաք եւ մեր մարդանքի դասերուն կը մասնակցիք: Կ'ուզէ՞ք:

ԱՐՇ. — Նախ եւ առաջ ասոր վրայ լաւ մը պէտք եմ մտածել. որովհետեւ ճիշդ լսելու համար, բաղձանք չունիմ վիզս ու սրունքներս ջախջախելու:

ԼԵՒՈՆ եւ ԶԱԽԷՆ. — (Իրենց քիկնոցակը կը հագնին եւ գլխարկը կ'առնեն)

ԶԱԽԷՆ. — Պարոն Արշակ, խնդրեմ, ամենեւին մի՛ վախնաք. դուք ձեր ընելիքը շատ լաւ կերպով ըրիք, եւ թոյլ տուէք ինձ որ ձեր դարմանումի այս առաջին յաջողութեան համար սրտանց շնորհաւորեմ դձեզ: (Անոր ձեռք կ'երկնցնէ)

ԼԵՒՈՆ. — Նմանապէս ես ալ իմ սրտագին շնորհաւորութիւններս կը յայտնեմ:

ԱՐՇ. — (Յուզուած) Պարոնայք, դուք զիս բոլորովին կը հպարտացնէք:

ԱՆԺ. — (Աջ կողմանէ) Սիրելի հօրեղբայրս, նաեւ իմ սրտագին շնորհաւորութիւններս:

ԱՐԱՄ. — (Բազմաքիւ մարզիկներու հետ) Պարոն Արշակ, կը շնորհաւորենք:

ԱՐՇ. — (Զարմացած կը նայի) Հիմա՞յ

այսչափ բաղմունքիւն մէկ անգամէն ուստի՞
մէջտեղ ելաւ :

ԱՐԱՄ. — Մե՛նք էինք որ մեր երկու
մարդիկ ընկերները հոս ղրկեցինք, եւ ուրախ
ենք որ իրենց դորձքը ա՛յնքան յաջողու-
թեամբ կատարեցին :

ԱՐՇ. — Ի՞նչ. դո՞ւք ղրկեցիք մարդիկ-
ները : Իմ կարծիքովս բժի՛շկը ղրկեց :

ԱՐԱՄ. — Իրաւունք ունիք, բժի՛շկը .
միայն թէ այս անգամ բժիշկը ե՛ս էի : Ես
բժիշկ ձեւացած էի եւ այս վոքրիկ կատա-
կերդութեամբ ձեզի մարդանք ընել սորվե-
ցուցի . եւ դարձած ստամոքսի պատմութիւն
մըն ալ շինեցի :

ԱՐՇ. — (Կատալած) Այսպէ՞ս . այս ի՞նչ
ահաւոր բան է : Ուրեմն քթիս խնդացեր էք .
սակայն այս ձեզի ամէնուդ սուղի պիտի
նստի . այսօր իսկ եղելութիւնը դատախազին
պիտի իմացնեմ եւ զձեզ պիտի ամբաստանեմ
որ իմ աղատութիւնս բռնաբարած եւ զիս
չարչարած էք :

ԱՆԺ. — Սիրելի հօրեղբայրս, հանդար-
տէ՛, խնդրեմ, այն ամէն բան միայն եւ միայն
քու բարեոյդ համար էր :

ԱՐՇ. — Ձեմ հանգարտիր . եղածը սոո-

բին գործ է . իմ այս ծերութեան օրերուս զիս
խրտուելակի պէս ասդին անդին ցատկեցը-
նե՛լ : Է՛յ անամօթներ :

ԱՐԱՄ. — Պարոն Արշակ, կատակը մէկ-
դի . դուք ասով ապացուցիք որ երբ մարդս
բան մը լրջութեամբ ուղէ, կրնայ ալ ընել :
Մենք վկայ եղանք որ ձեր երազներուն մէջ
մարդիկ իրական արիւն կայ, որ սակայն յա-
րատեւ գործունէութիւն կը պահանջէ :

ԱՐՇ. — (Աւելի հանդարտած, ինք գինքը
շողոքորթուած զգալով) Ի՞նչ կայ իմ մէջս .
մարդիկ արի՞ւն : Այսպիսի բան մը երբեք
չէի գիտեր ես :

ԱՐԱՄ. — Սակայն Պարոն Արշակ, երբ
մարդ մը ձեր այսօրուան տարիքին մէջ տա-
կաւին այսպէս իւր բաղուններուն ու սրունք-
ներուն տէրն է, այնպիսին շատ ճարպիկ
մարդիկ մը կրնայ ըլլալ : Իրաւունք չունի՞մ
մարդիկ ընկերներս :

ԲՈՂՈՐԸ. — Հապա՛, հապա՛ :

ԱՐՇ. — Դուք չարաճճիներ էք . սակայն
եւ այնպէս հաւնեցայ զձեզ . ուստի ես ալ
ձեզմէ եմ : (Բոլոր մարդիկներուն ձեռք կ'եր-
կընցնէ)

ԱՐԱՄ. — Բարեկամներ՛ր, մեր ահուժբին
նոր ընկերը մարդիկ Արշակ, կեցցէ՛ :

ԱՄԷՆՔԸ. — Կեցցէ՛, կեցցէ՛, կեցցէ՛ :

ԱՆԺ. — Սիրելի հօրեղբայրս, ուրեմն տեսար որ մարդիկներն ալ մարդ են, որոնք աշխարհքս լաւ կը ճանչնան. եւ հիմայ անտարակոյս ամենեւին ընդդիմութիւն պիտի չունենան, եթէ Արամիս հետ ամուսնանամ :

ԱՐՇ. — Հա՛, զաղտնիքը հիմայ կը հասկընամ : Այս չարածձիներու ամբողջ խումբը միաբանած է եղեր : Է՛հ, լաւ, կը հաւանիմ ձեր ամուսնութեան. կը տեսնեմ որ մարդիկներու հնարքին ու հաւատարմութեան դէմ անդօր եմ :

ԱՐԱՄ. — (Արշակին ձեռք կու տայ) Շնորհակալ եմ, մեծապատիւ Պարոն Արշակ. դուք զմեզ երկուքնիս ալ չափազանց ուրախացուցիք :

ԱՆԺ. — (Արշակին վիզը կը փաթաթուի) Ի՛նչպէս շնորհակալ եմ քեզի, իմ բարի, սիրելի հօրեղբայրս :

ԱՐԱՄ. — (Արշակին) Բայց պէտք էք նաեւ մեր մարմնամարդի փորձերուն կանոնաւորապէս մասնակցիլ, խնդրեմ, սա՛ ալ խոստացէք ինծի, Պարոն Արշակ :

ԱՐՇ. — Սիրով կու գամ. միայն թէ

միշտ պէտք է որ մէկն ըլլայ որ ինծի յիշեցընէ, եւ ճիշդ ժամանակին դրկէ, ապա թէ ոչ քնանալով կը մոռնամ :

ՁԱՐ. — Ձէ՞ք ուղեր այս պաշտօնը ինծի յանձնել, այն մի միակ անձին՝ որ զՁեզ այնպէս սրտանց կը սիրէ :

ԱՐՇ. — Լըջութեամբ կ'ըսես, Ջարուհի :

ՁԱՐ. — Միթէ տակաւին չնշմարեցի՞ր, Արշակս :

ԱՐՇ. — Գիտեմ, անընդհատ տասնուերու տարի զիս մօր պէս հոգացիր. մի՛ թէ ծերութեանս օրերուն ալ կ'ուզես ինծի կողակից ըլլալ. լաւ, հաւան եմ :

ՁԱՐ. — (Գրկախառնում) Արշակս, ես գիտէի որ դուն քու Ջարուհիդ կը սիրես :

ԱՐԱՄ. — Շատ հաւնեցայ ասիկա : Հիմայ մէկ օրուան մէջ երկու նշանած զոյգեր ունեցանք. եւ ի՞նչ միջոցով, գիտէ՞ք :

ԱՄԷՆՔԸ. — Մի միայն ազնիւ մարմնամարդով :

ՎԵՐՁԱՆՈՒԱԳ

Մարզիչ, մարզանք կ'ատէի ես

Մահու չափ նախապէս .

Կեանքըս սակայն ոյժ մը անգին

Կը պարտի մարզանքին :

Ու մարմնամարդն մրկաններուն

Կու տայ ոյժ եւ աւին :

Կը ներարկէ արիւն խիղախ՝

Կը վանէ ախ ու վախ :

Հայաչունչ մարդանքով

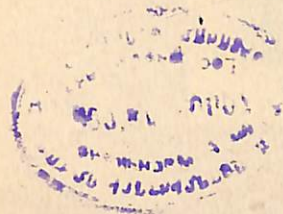
Փայլ տանք արդ աւնաթով ,

Հ . Մ . Ը . Մ . մեր շարքերուն :

Ու մընանք միշտ արթուն .

Յաղթական մարզիկներ ,

Հայրենիքը թող մընայ զեր ի վեր :

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0372263

ՇԱՐ ԹԱՏՐԵՐԳԱԿԱՆ**1. Թշնամութիւն եւ Հաշտութիւն**

Խառն խումբի համար:

2. Պանդոկի գողը

Մանչերու համար:

3. Սպիտակ տափատը կամ Ակամայ մարգիկը

Խառն խումբի համար:

4. Թատերափորձ մը (մամլոյ տակ)

Աղջիկներու համար: